

باز پس گیری مقالات منتشر شده

Retraction of the published articles

محسن رضائیان^۱

M. Rezaeian

بازپس گیری (Retract) مقالات منتشر شده زمانی رخ می دهد که مجله ای به علتی که بعد از چاپ یک مقاله مشخص می گردد، در اطلاعیه ای اعلام می نماید که مقاله چاپ شده را باز پس گرفته است. شواهد نشان می دهند که اغلب موارد بازپس گیری مقالات به علت خلاف کاری های پژوهشی (Research misconduct) رخ می دهد و فقط علت ۱۱٪ بازپس گیری مقالات، خطاهای واقعی است [۱].

همچنین، شواهد نشان می دهند که متأسفانه میزان بازپس گیری مقالات در حال افزایش است. در حالی که در سال ۱۹۸۰ میلادی، فقط کمتر از ۵ مقاله به ازاء هر ۱۰۰۰۰۰ مقاله منتشر شده بازپس گرفته می شدند، در سال ۲۰۱۱ میلادی این رقم به ۳۵ مقاله به ازاء هر ۱۰۰۰۰۰ مقاله منتشر شده رسیده است [۱].

چنین افزایشی سبب شده است که وبگاه مشخصی به نام Retraction watch و با آدرس (<http://retractionwatch.com>) طراحی و در اختیار جامعه بین المللی دانشمندان قرار گیرد تا آن ها نه تنها با مقالات بازپس گرفته شده، بلکه با دلایل این بازپس گیری نیز آشنا شوند. برای جامعه دانشمندان ایرانی به خصوص پژوهشگران جوان، آشنایی با این وبگاه، مقالات بازپس گرفته شده و دلایل بازپس گیری مقالات می تواند بسیار مفید و آموزنده باشد.

همچنین، پژوهشگران ایرانی باید نهایت دقت را به کار ببندند تا در مطالعات خود از استفاده و استناد به مقالات بازپس گیری شده اجتناب نمایند. چرا که متأسفانه شواهد نشان می دهند که مقالات بازپس گرفته شده ممکن است برای سال های متمادی و به اشتباه مورد استفاده و استناد قرار گیرند [۲].

۱- استاد گروه آموزشی پزشکی اجتماعی، دانشکده پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان

تلفن: ۰۳۴-۳۴۲۶۴۰۰۳، دورنگار: ۰۳۴-۳۴۲۵۵۲۰۹، پست الکترونیکی: moeygmr2@yahoo.co.uk

References

- [1] Grinensen ML, Zhang HA. Comprehensive survey of retracted articles from the scholarly literature. *PLoS ONE* 2012; 7: e44118.
- [2] Korpela KM. How long does it take for the scientific literature to purge itself of fraudulent material? The Breuning case revisited. *Curr Med Res Opin* 2010; 26: 843-7.